

hororem, filozofickou alegorií. Z technologie nebo vědeckého modelu se přímo stávají síly hrůzy, jako ve známé povídce *Jáma a kyvadlo*, kde stroj smrti funguje na základě matematických a geometrických vztahů, souhry pohybů stěn kobky a kyvadla.

První Poeův životopis napsal jako strhující eseje roku 1857 jeho obdivovatel Charles Boude-laire. Vyjadřuje v něm hluboké porozumění pro Poeovu povahu a jeho nešťastný život i tragickou smrt dává za vinu demokratickému charakteru Spojených států: „...ze všech dokumentů, jež jsem četl, nabývám přesvědčení, že Spojené státy byly pro Poea jediné velké vězení, jímž probíhal s horečným vzrušením bytosti, která se zrodila, aby dýchala v méně nenormálním světě, než je ta obrovitá barbarská země, osvětlená plynem, a že jeho vnitřní, duchovní život básníka nebo i pijáka byl jediným vytrvalým úsilím uniknout vlivu této odporné atmosféry. Veřejné mínění v demokratických společnostech je neúprosná diktatura...“

V povídce **PÁD DOMU USHERŮ** se samo zdivo starého paláce, „způsob sestavení jeho kame-nů“, stává spolu s plísněmi, které na něm bují, a s hynoucími stromy v okolí tajemnou chemickou silou tvořící zvláštní atmosféru domu. Tento přízračný van rozkládá stavbu i determinuje osud hrdinů. Pocit bezmoci, prázdna kdesi pod maelströmem nebo mezi akcí jámy a kyvadla, nezadržitelný rozpad všeho, co je člověku drahé, včetně alkoholického rozpadu lidské bytosti, ale také ironie, racionální odstup a profesionální prakticismus jsou motivy, které řadí Edgara Allana Poea k moderním autorům, vždy znovu oslovujícím a inspirujícím.

Jeden z nejznámějších textů Edgara Allana Poea jsme doplnili o povídku **BERENICE**, v níž autor rozvíjí podobné motivy jako v Pádu domu Usherů, jen v drastičtější, skutečně hororové podobě. Chorobná posedlost, kataleptické stavy, proměna osobnosti, vrcholící propuknutím šílenství, doplňují charakteristiku Poeových hrdinů, kteří jsou často, ba téměř vždy, i vypravěči.

Alena Zemančíková

EDGAR ALLAN POE

Pád domu Usherů / Berenice

1. Úvodní báseň _____ 2:23
2. Pád domu Usherů I. _____ 22:53
3. Balada _____ 3:21
4. Pád domu Usherů II. _____ 23:53
5. Berenice _____ 26:13

Celkový čas 78:42